

Uppföljning av revisionsrapport avseende granskning av det fallförebyggande arbetet

Under våren 2019 genomförde regionens revisorer en granskning av hur det fallförebyggande arbetet bedrivs inom Region Jämtland Härjedalen (HSN/440/2019). Vid hälso- och sjukvårdsnämndens sammanträde 2019-06-12 §70 behandlades granskningen och nämnden beslutade även att ge regiondirektören i uppdrag att återrapportera under andra kvartalet 2020 en utvärdering gällande det förebyggande arbetet mot fallskador. Denna uppföljande rapport utgår från samma frågeställningar som granskningen 2019.

Brister i det förebyggande arbetet

Region Jämtland Härjedalen har, enligt vår bedömning, under de år som granskats inte bedrivit ett samlat systematiskt arbete för att förebygga fallskador hos äldre. Framförallt primärvården har saknat ett tydliggjort uppdrag i detta avseende. Registrering av insatser liksom samlad uppföljning och analys har, många gånger på grund av tekniska skäl, inte varit möjliga att genomföra på ett systematiskt sätt. I många fall tillämpas ett snävt perspektiv där verksamheten ser till patienten i den aktuella vårdepisoden och inte i det vidare samhällsperspektivet.

Svar: En länsgemensam övergripande plan för fallprevention antogs i SVOM 2019. En tidplan för prioritering av aktiviteter som föreslås i den övergripande planen, har tagits fram våren 2020 tillsammans med förslag på ansvar och resursbehov. Det handlar både om aktiviteter för konkret arbete och framtagande av dokument som behövs för att samordna arbetet som de olika verksamheterna ska förhålla sig till.

Uppföljning av fallarbetet genomfördes i SVOM i maj 2020 och planeras också att göras i SVOM i oktober 2020. Det konkreta arbetet med implementering sker i de lokala samverkans-grupperna som finns i varje kommun.

SVOM beslutade 18-06-01 att rekommendera respektive kommun att som riktmärke till 2022 minska antalet fallskador bland 80 år och äldre till 51/1000 invånare.

Gemensamma riktlinjer saknas

Vår bedömning är att det under den granskade perioden inte har existerat några gemensamma riktlinjer eller lokala rutiner inom Regionen gällande fallskador.

Svar: För tidig riskintervention finns modellen *Trygg och säker hemma* på primärvårdsnivå. Modellen utvecklades i satsningen Bättre liv för sjuka äldre av två piloter, en i Ragunda kommun och en i Lit. I piloterna samarbetade hälsocentralernas och kommunens personal. Modellen lades in som krav i Hälsovalets förfrågningsunderlag inför 2020. Gemensamma dokument som stödjer modellen har nyligen reviderats och diskuterades vid Fredagsgruppens möte 25 september.

Två personer har utsetts för samordning och har även rollen som pådrivare så att arbetet med fallprevention går framåt. För regionens räkning finns resursen på patientsäkerhetsenheten.

Fallriskbedömningar dokumenteras inte

Riskanalyser avseende fall genomförs för patienter som vårdas vid sjukhuset. Fallriskbedömningar görs inom ramen för det ordinarie arbetet inom primärvården, men dokumentation av genomförda fallriskbedömningar görs ej.

Svar: Målet är att alla patienter som skrivs in i slutenvården ska riskbedömas för fall. Målet uppfylls inte men antalet patienter som blir riskbedömda för fall har ökat från 39 % jan – aug 2019 till 46% samma period 2020.

Riskbedömning sker dagligen på avdelningarna i samband med genomgång av "Gröna korset". På dessa genomgångar tas både risker och inträffade händelser upp. Dokumentationen för riskbedömningarna sker i omvårdnadsjournalen, vilket möjliggör för fler som är delaktiga i personens vård att läsa. Via LINK är registreringar av riskbedömningar, val av åtgärder och uppföljningar som görs inom slutenvården i Region Jämtland Härjedalen, synliga för hälsocentralernas och kommunens leg. personal.

En ny omvårdnadsjournal har tagits fram för att på ett enklare och mer strukturerat sätt underlätta dokumentationen av riskbedömningarna i slutenvården.

Vårdprogram för osteoporos

Ett lokalt vårdprogram för osteoporosvården syftar till att stödja arbetet i både primärvården och specialistvården. Vår bedömning är att omhändertagandet av osteoporospatienter och förebyggande av fallskador bland dessa i huvudsak är ändamålsenligt. Däremot saknas en tydlig struktur och rutiner hur denna patientgrupp ska tas om hand i samspel mellan sjukhus och primärvård.

Svar: Det finns en sk frakturkedja med frakturkoordinator stationerad på ortopedmottagningen. Samarbetet kring denna frakturkedja behöver utvecklas. Inom ramen för kunskapsstyrningen kommer nu ett standardiserat och personcentrerat vårdförlopp som när det är fullt infört kommer att förbättra detta arbete. Ansvarig för denna frakturkedja är ortopedkliniken. Nationell remissomgång för vårdförloppet osteoporos pågår från 16 sept – 27 nov 2020.

Ett systematiskt arbetssätt saknas

Det fallförebyggande arbetet i Region Jämtland Härjedalen har under de senaste

åren inte skett i enlighet med ett kvalitativt- och systematiskt arbetssätt. Samlade riktlinjer och rutiner har saknats. Analyser har inte kunnat genomföras i brist på data.

Svar: Som vid det tidigare svaret så har Region Jämtland Härjedalen inte möjlighet att automatiskt ta ut statistik ur avvikelssystemet. Vid manuellt uttag syns dock en nedgång av fall som bedömts som risk men också de som bedömts som negativ händelse (inträffad händelse som medfört skada/vårdskada på patient). Femtio negativa händelser inrapporterades jan – aug 2019 och nitton stycken samma period 2020. Kommunerna följer sitt fallförebyggande arbete med stöd av kvalitetsregistret Senior Alert. Brister i datauttag försvårar det systematiska arbetet.

Tyvärr finns ingen möjlighet i dagsläget att få fram statistik automatiskt från avvikelssystemet. Detta innebär att uppföljning och analys inte kan ske tillfredställande.

Samarbetet gällande avvikelser mellan Region Jämtland Härjedalen och länets kommuner fortsätter på ett tillfredställande sätt. Metoden *Markörbaserad journalgranskning* fortsätter som tidigare.

Ingen breddutbildning har genomförts under senaste åren. Det har dock tagits fram en utbildning som det planeras att personalen ska göras via Saba Cloud. Utbildningen vänder sig till omvårdnadspersonal. En speciell utbildning är också framtagen speciellt riktad mot sjuksköterskor. Den innefattar utbildning runt läkemedel och fall.

Till allmänheten genomförs årligen vecka 40 "Balansera mera" veckan. Under den veckan visas på TV apparaterna i Region Jämtland Härjedalens väntrum den film som Socialstyrelsen tagit fram. Socialstyrelsens informations- och stödmaterial för "Balansera mera" används runt om i länet i samband med olika aktiviteter. Flera aktiviteter genomförs gemensamt för regionen och kommunerna. Aktiviteter som genomfördes vecka 40 2019 redovisades på SVOM:s möte i oktober 2019.